

2 UBITA V DELAVSKIH BOJIH V MINNEAPOLISU

Policijske krogle so ranile 15 nadaljnjih oseb tekom uličnih bojov, ki so trajali skozi vso noč.

MINNEAPOLIS, 12. sept. — Danes zgodaj jutraj je v Minneapolisu potekalo krvavo ulično bojevo med delavci in policijom, ki so bili celo strahotno ranjeni, do katerih je prišlo po letu poletje tekom stavke tovornih avtomobilov. Med poglavi sta padli mrtvi 2 delavci, okoli 15 pa je bilo nevarno ranjenih. Boji so se vršili v bližini tovarne Flour City Ordnamental Iron Works, kjer je že nekaj časa v teku delavska stavka.

Medtem ko so solzavčni plini napadli ozračje preko dveh blokov, so strelci iz policijskih pušk revolvirjev presekali temo poglavi preko 5000 stavlkarjev in simpatičarjev na vse strani. V grozovitih zmešnjavi, in med gledali na 13 stavkolomcev, so se odprli okna tovarne, so krogle prinesle smrt dveh oseb, ki sploh nista imeli nobene stiske. Melvin Bjork, 21 let, je bil ustreljen v glavo, drugi je bil ustreljen v nedež. Oba sta umrla v bolnišnici.

Medtem ko so ranjenih od opek in od predmetov, ki so frčali po ulici, nekatera ženska je bila ranjena od ognja iz policijskih pušk za solzavčni plin, ki je stal na verandi svojega stanja. Policijska je streljala na množico ranjenih in poškodovanih v bolnišnicah tridesetih ranjenih. Več ranjenec se nahajajo v nevarnem stanju. Med njimi je tudi več žensk.

Priznava se, da angleški imperij ni več tako močan kot je bil takrat, ko je bil na višku svoje sile. Njegove bogate kolonije so postale povečini avtonomni dominioni, katere se je angleška vlada ravno toliko v stanu poklicati na pomoč v vojni, kot Zed država. Gospodarsko je tudi Anglija manj močna kot je bila.

Nasprotno pa je Italija danes dosti močnejša kot je bila pred 15 leti in utegne postati še močnejša. Ako bo moč Britanije padla, moč Italije pa rastle, utegne kmalu priti dan, ko bo Italija, potem ko se enkrat dobro utrdi v Abesiniji, sposobna zadati smrtni udarec, pod katerim se bo zrušil slavni angleški imperij.

PROPELER JE UBIL AEROPLANSKO STREŽNICO.
CHICAGO, 11. sept. — Sinoči je bila tu ubita 23-letna areoplanska strežnica Meta Joan Barch, ko je na mestnem zrakoplovšču stopila pred neki potniški areoplan, čigar propeler je bil v obratu.

Anglija stoji pred zgodovinsko odločitvijo

Od odločitve, ki jo napravi v italijansko-abesinskem sporu, odvisi bodočnost angleškega imperija.

Upanje, da se bo vojno v Abesiniji odvrnilo, je v informiranih diplomatskih krogih, popolnoma izginilo. Veliko vprašanje sedaj je: Ali bo Anglija sposobna ostati izven konflikta, kadar pride, in koliko časa bo mir v Evropi, ako bo Anglija sama ali pa s podporo drugih poskusila ustaviti Italijo.

William Philip Simms, urednik za zunanje politične zadeve za Scripps - Howard časopisje, piše v tej zvezi:

Premišljena mirnost, s katero nastopa angleška vlada, ni dobro znamenje, temveč v njem se vidi zlovesčo tišino, ki vlada pred nevihto. V prvi vrsti so mrzlične vojaške priprave Anglije na Sredozemskem morju, okoli Sueza, v Rdečem morju in v Aden zalivu živa pričča, da je mirnost le navidezna. Mussolini je lahko še tako vrtoglav, ampak noben vojaški opazovalec niti za trenotek ne verjame, da bi se tako daleč spozabil, da bi napadel Malto ali kako drugo angleško posest, ako ne bi Anglija udarila prva.

Anglija se torej ne pripravlja, ker se boji, da jo bo Italija napadla. Navzlic temu pa stoji Anglija danes pred ogromnim mednarodnim problemom, pred katerim že ni stala sto let. Celo leta 1914 njen problem ni bil tako ogromen. Ko je Nemčija vdrla v Belgijo ter ogrozila njeno lastno varnost, je bilo takoj jasno, da mora Anglija potegniti meč.

Današnja situacija je brezprimerno bolj težka, kajti nevarnost, ki preti Angliji od Mussolinija, ni direktna, temveč indirektna in potencialna. Ogrožena je "življenska črta med Anglijo ter njenimi zemljami v Indiji, na Daljnem vzhodu, v Avstraliji in kolonijalnimi posestmi v Afriki.

Priznava se, da angleški imperij ni več tako močan kot je bil takrat, ko je bil na višku svoje sile. Njegove bogate kolonije so postale povečini avtonomni dominioni, katere se je angleška vlada ravno toliko v stanu poklicati na pomoč v vojni, kot Zed država. Gospodarsko je tudi Anglija manj močna kot je bila.

Nasprotno pa je Italija danes dosti močnejša kot je bila pred 15 leti in utegne postati še močnejša. Ako bo moč Britanije padla, moč Italije pa rastle, utegne kmalu priti dan, ko bo Italija, potem ko se enkrat dobro utrdi v Abesiniji, sposobna zadati smrtni udarec, pod katerim se bo zrušil slavni angleški imperij.

PROPELER JE UBIL AEROPLANSKO STREŽNICO.
CHICAGO, 11. sept. — Sinoči je bila tu ubita 23-letna areoplanska strežnica Meta Joan Barch, ko je na mestnem zrakoplovšču stopila pred neki potniški areoplan, čigar propeler je bil v obratu.

Šest bušljev davkov
V torek na zadnji dan davčnih pošiljatev po pošti, je stalo v uradu okrajnega blagajnika šest bušljev, ki so bili do vrha polni denarja in čekov. Doselej se je vknjižilo za \$20,050,370.79 zemljiških davkov.

Elektrika in telefon
Plačila za račune za elektriko in telefon se bo sprejemalo v našem uradu v soboto do 5. ure popoldne.

Elektrika in telefon
Plačila za račune za elektriko in telefon se bo sprejemalo v našem uradu v soboto do 5. ure popoldne.

Kaj pravijo vodilni ljudje o mrtvem Longu

"Najbolj obžalovanja vredna stvar v zgodovini," pravi Coughlin. "Long je bil predhodnik ameriškega fašizma," izjavlja Thomas.

WASHINGTON, 11. sept. — V glavnem mestu Zed, držav je smrt senatorja Huey Longa vzbudila splošno obžalovanje in obsojanje atentata. Celo, oni, ki so videli v njem nevarno osebo za narod, priznavajo njegovo inteligenco in politično sposobnost, akoravno so obsojali njegovo brezobzirnost.

Zastave na Kapitolu so bile spuščene na poldrog, kjer ostanejo do Longovega pogreba. Pri pogrebu bodo zastopali štiri člani zbornice, senatorica Mrs. Caraway iz Arkanzasa, Overton iz Louisiane, Thomas iz Oklahome in Schall iz Minnesote. Imenovana bosta tudi dva člana poslanske zbornice.

Zastave so bile na poldrogu tudi na državnem kapitolu v Columbusu, Ohio, kjer je gov. Davey izjavil, da je bil Long morda "najbolj slikovita osebnost našega dneva".

Notranji tajnik Ickes, ki je umaknil vse zvezne reliefne projekte iz Louisiane kot protest proti zakonu, katere je država sprejela na Longov ukaz, je izjavil, da smrt senatorja ne bo povzročila nobene spremembe, rekoč, da je zvezna vlada zavzela to stališče radi zakonov in ne vsled osebnosti.

Minuli kongres je baš pred zaključkom pod vplivom administracije sklenil voditi preiskavo Longove diktature v Louisiani. Zjad preiskava ne bo potrebna. Neki republikanski kongresman pa je včeraj sugestiral, da kongres vodi preiskavo Longovega umora.

Sledijo komentarji drugih javnih ljudi:
Dr. F. E. Townsend, avtor znanega načrta za \$200 mesečne starostne pokojnine: "Med mnogimi v Longom je obstajala sorodnost, ki pa je bila duševna in ne načelna."

Rev. Charles R. Coughlin: — "Longova smrt je najbolj obžalovanja vredna stvar v moderni zgodovini."
Norman Thomas, socialistični vodja: "On je bil najspodobnejši (Dalje na 2. str.)"

Kultura

"SKR JANČKI"
Vse starše "Skrjančkov" se prosi, da v petek ob 6. uri zvečer pošljejo otroke v Društveni dom na Recher ave., da se potem podamo na dom umrle Elsie Benčin, kjer ji bomo zapeli v zadnje slovo. Prosim, bodite točni. — A Noč.

SEJA "JADRANA"
V petek zvečer se vrši redna seja zbornice "Jadrana" v SDD na Waterloo rd. Člane se prosi, da so navzoči.

Svob. Slovenke
Nocoj ob 7:30 uri se vrši redna mesečna seja društva "Svob. Slovenke" št. 2 SDZ. Članice so vabljeni, da se udeležijo.—Odbor.

Obeta se punt proti ljubici kralja Karola

BUKAREŠTA, 11. sept. — Voditelji romunske kmečke stranke so na tajnem zborovanju sklenili, da napravijo nov odločen poizkus da uničijo vpliv rdečelase Magde Lupescu, ki je že dolgo let priležnica kralja Karola, na vladne zadeve. Naredilo se je načrt za ogromen kmečki pohod na Bukarešto, s katerim se hoče dejansko pokazati, da kmetje ne bodo trpeli razmer, ki danes vladajo pri vladi. Pohod se ima vršiti prihodnji mesec. Eden izmed voditeljev je rekel, da bodo kmetje taborili v glavnem mestu, dokler sedanja vlada ne odstopi. Trdi se, da se pohoda vdeležijo 200,000 kmetov.

V romunski javnosti obstoji splošno mnenje, da je Magda Lupescu "zli duh" v romunski politiki in da je rdečelasa kraljeva priležnica pravzaprav resnična vladarica dežele. To nazarje podpirajo še posebno romunski fašisti, ker je Magda Lupescu židovskega rodu.

Postavijo spomenik Longovemu morilecu

BIRMINGHAM, Ala., 11. septembra. — Tukajšnji arhitekt Frank H. Anderson je začel z akcijo, da se dr. Carlu A. Weissu, ki je ustrelil senatorja Huey Longa postavi spomenik kot "mučeniku in patrijotu".

Apelu za prispevke je Anderson izjavil: "Dr. Weiss je bil mučenik za ameriško ljudstvo in kot tak zasluži častno mesto v zgodovini te dežele. On je dobro vedel, da ga čaka smrt, toda je radevoljno položil svoje življenje na altar osebne žrtve za dobrobit človeštva. Umestno je bilo, da se je političnim voditeljem dalo na znanje, da tiranji, uzurpatorji in demagogi nimajo nobenega mesta v Zed. državi. Državniki bodo vedno obdržali častno mesto."

Anderson predlaga, da se spomenik postavi v Washingtonu.

Smrt v Cannonsburgu

V Cannonsburgu, Pa., je včeraj po petmesečni mučni bolezni preminul rojak Frank Kuderca, star okrog 44 let. Pokojni je bil doma iz Bača na Notranjskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 14 leti. Bil je član društva "Postojnska jama" S. N. P. J. V Penni. zapušča soprogo in tri otroke. Pogreb, katerega se vdeležijo tudi več pokojnikovih znancev iz Clevelanda se bo vršil v soboto. Bodi mu lahka ameriška gruda!

Ne bo seje

Seja mlad. zbora S. D. D., Waterloo Rd., se ne bo vršila nocoj, kot je bilo poročano, ker ni nobene dvorane proste. Kdaj se bo vršila, bo poročano.

Srbski radio

V nedeljo 15. sept. se bo zopet obnovil srbski radio program na postaji WJAY. Oddajen bo med 9:15 in 9:45 dopoldne.

Iz bolnice

Edward Kratence se je danes vrnil iz Glenville bolnišnice na svoj dom, 16816 Grovewood Ave., kjer ga prijatelji lahko obiščejo. Zahvaljuje se prijateljem in znancem za obiske in cvetlice.

Italija se roga svarilu Velike Britanije

Anglija bo z vso silo podprla Ligo narodov v vojni krizi. Odgovor Italijanov je: "Sankcije proti nam pomenijo svetovno vojno." Sir Samuel Hoare v direktnem apelu na delegate Lige narodov.

Laval je zaman skušal priti z Mussolinijem v telefonsko stiko, da apelira nanj za mirno spravo.

ZENEVA, 11. sept. — Velika Britanija je danes vrgla vso silo svojega vpliva za pakt Lige narodov v svrhu preprečenja vojne v Vzhodni Afriki, ko je zunanji minister Sir Samuel Hoare imel pred zbornico Lige velepomembni govor, v katerem je definitivno začrtal stališče Anglije v obstoječi krizi. Njegovo rezko izjavo, da je Anglija pripravljena stati za lignim paktom "v celoti" se tolmači kot dokaz, da se Anglija ne bo obotavljala podvzeti proti Italiji sankcije, oziroma kaznilno akcijo, radi kršenja liginega pakta, ako to postane potrebno, da se pogasi vojne plamene v Afriki.

Istočasno je angleški zunanji minister posvaril, da ako liga ne bo v stanu mirno rešiti laško-abesinskega spora, potem se bo sesul "glavni most", ki veže Anglijo na evropski kontinent. Italija je na rezko svarilo Anglije odgovorila z roganjem. Neki član italijanske delegacije je nocoj dejal:

"Danes se je v Zenevi našlo naslednika Huey Longa, ko je Sir Samuel Hoare organiziral nov pokret za delitev bogastva". Neki drugi laški predstavnik je rekel, da Anglija očitvidno grozi z izstopom iz lige, ako liga ne bo poslušala angleških ukazov.

"Ako se namig Sir Samuela Hoare-a glede sankcij izvrši, potem se kolonialna praska lahko spremeni v svetovno vojno," se glasi v bistvu odgovor Italije na angleška svarila. Mussolini do nocoj še ni formalno odgovoril na izjavo angleškega zunanjega ministra, Edena delegat je dejal: "To ni bil samo zgodovinski govor, temveč največji govor, ki ga je še imel pred ligo kak angleški državnik."

Kar je Italijane morda najbolj razdražilo, je bil zastrt napad od strani angleškega ministra na fašistični režim kot tak, ko je govoril o nevarnosti vladne propagande, dejal: "Vse prepogosto se zgodi, da se umetno razburjenje nacionalnega čustva porabi kot izgovor za neizpolnitev obligacij ali za grožnje s silo."

GRČIJA POSTANE ZOPET MONARHIJA

ATENE, 11. sept. — Predsednik Aleksander Zaimis je danes položil resignacijo kot protest proti povrnitvi monarhije, ki je postala sigurna z ozirom na izjavo premierja Tsaldarisa za povratek kralja Jurija II. V Atenah vlada velika razburjenost, ki se je povečala, ko so v pristanišče dospeli italijanske bojne ladje.

Sola v knjižnici

Reden pouk angleščine se prične zopet v ponedeljek 16. sept. v javni knjižnici na St. Clair in E. 55 St. Vršil se bo vsak dan od 1. do 3. ure popoldne. Poučevala bo zopet Mrs. Elizabeth Coe, ki vabi prejšnje učence in njih prijatelje, da se vpišejo. Pouk je brezplačen.

Igre za čempionstvo

Prva igra za čempionstvo v žogometu med jugoslovanskimi angleško-poslujočimi društvi v Clevelandu se bo vršila v nedeljo 15. sept. ob 2:30 popoldne v Gordon parku, ko se bodo igrarili igralci društva Comrades, SNPJ, in pa društva Orel.

Na operaciji

Včeraj popoldne se je podvrgla operaciji v Mt. Sinai bolnišnici Mary Smrdel, 19202 Arrowhead Ave. Začasno so obiski zabranjeni. Želimo ji skorajšnje okrevanje!

MINNEAPOLIS, 12. sept. — Danes zgodaj jutraj je v Minneapolisu potekalo krvavo ulično bojevo med delavci in policijom, ki so bili celo strahotno ranjeni, do katerih je prišlo po letu poletje tekom stavke tovornih avtomobilov. Med poglavi sta padli mrtvi 2 delavci, okoli 15 pa je bilo nevarno ranjenih. Boji so se vršili v bližini tovarne Flour City Ordnamental Iron Works, kjer je že nekaj časa v teku delavska stavka.

Medtem ko so solzavčni plini napadli ozračje preko dveh blokov, so strelci iz policijskih pušk revolvirjev presekali temo poglavi preko 5000 stavlkarjev in simpatičarjev na vse strani. V grozovitih zmešnjavi, in med gledali na 13 stavkolomcev, so se odprli okna tovarne, so krogle prinesle smrt dveh oseb, ki sploh nista imeli nobene stiske. Melvin Bjork, 21 let, je bil ustreljen v glavo, drugi je bil ustreljen v nedež. Oba sta umrla v bolnišnici.

Medtem ko so ranjenih od opek in od predmetov, ki so frčali po ulici, nekatera ženska je bila ranjena od ognja iz policijskih pušk za solzavčni plin, ki je stal na verandi svojega stanja. Policijska je streljala na množico ranjenih in poškodovanih v bolnišnicah tridesetih ranjenih. Več ranjenec se nahajajo v nevarnem stanju. Med njimi je tudi več žensk.

Priznava se, da angleški imperij ni več tako močan kot je bil takrat, ko je bil na višku svoje sile. Njegove bogate kolonije so postale povečini avtonomni dominioni, katere se je angleška vlada ravno toliko v stanu poklicati na pomoč v vojni, kot Zed država. Gospodarsko je tudi Anglija manj močna kot je bila.

Nasprotno pa je Italija danes dosti močnejša kot je bila pred 15 leti in utegne postati še močnejša. Ako bo moč Britanije padla, moč Italije pa rastle, utegne kmalu priti dan, ko bo Italija, potem ko se enkrat dobro utrdi v Abesiniji, sposobna zadati smrtni udarec, pod katerim se bo zrušil slavni angleški imperij.

PROPELER JE UBIL AEROPLANSKO STREŽNICO.
CHICAGO, 11. sept. — Sinoči je bila tu ubita 23-letna areoplanska strežnica Meta Joan Barch, ko je na mestnem zrakoplovšču stopila pred neki potniški areoplan, čigar propeler je bil v obratu.

Šest bušljev davkov
V torek na zadnji dan davčnih pošiljatev po pošti, je stalo v uradu okrajnega blagajnika šest bušljev, ki so bili do vrha polni denarja in čekov. Doselej se je vknjižilo za \$20,050,370.79 zemljiških davkov.

Elektrika in telefon
Plačila za račune za elektriko in telefon se bo sprejemalo v našem uradu v soboto do 5. ure popoldne.

Elektrika in telefon
Plačila za račune za elektriko in telefon se bo sprejemalo v našem uradu v soboto do 5. ure popoldne.

Svob. Slovenke
Nocoj ob 7:30 uri se vrši redna mesečna seja društva "Svob. Slovenke" št. 2 SDZ. Članice so vabljeni, da se udeležijo.—Odbor.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV BKG. & PUB. CO.
 6231 ST. CLAIR AVE.—Henderson 5811
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays
 VATRO J. GRILL, Editor

Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto\$5.50
 Za 6 mesecev\$3.00; za 3 mesece\$1.50
 Po pošti v Clevelandu za celo leto\$6.00
 Za 6 mesecev\$3.25; za 3 mesece\$1.60
 Za Zedinjene države in Kanado za celo leto\$4.50
 Za 6 mesecev\$2.50; za 3 mesece\$1.25
 Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države
 za 6 mesecev\$4.00; za celo leto\$8.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918
 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the
 Act of Congress of March 3rd, 1879

104

POLITIČNI POLOŽAJ V JUGOSLAVIJI

Spodaj navajamo govor, katerega je obdrževal 18. avgusta na velikem političnem shodu v Mariboru slovenski socialist Peter Jan, ki podaja razplet političnih dogodkov v Jugoslaviji vse od 6. januarja 1929, ko je kralj Aleksandar razpustil narodno skupščino ter uvedel diktaturo, pa do najnovejših dobe, ko je pod pritiskom regentskega načelnika princa Pavla vlada premierja Jeftića morala odstopiti ter je na njeno mesto stopila sedanja koalicijska vlada Stojadinović-Korošec-Spaho.

Glavni namen ukaza z dne 6. januarja 1929 je bil, potom neovirane diktatorske vladavine urediti notranje dokaj obupne politične, gospodarske in socialne razmere, v katerih se je naša država nahajala ob koncu l. 1928.

V vladah, katere so se vrstile v času od l. 1929 do junija 1935 so bili skoro samo zastopniki ali pripadniki vseh bivših političnih meščanskih in kmečkih strank, ki so obstojale in po vrsti vladale do konca l. 1928, tako, da se nihče izmed teh ne more izogniti odgovornosti (večje ali manjše) za posledice te pošestojanuarske politike, na političnem, gospodarskem in socialnem polju. Nihče ne more dvomiti, da so današnje razmere, ki so plod te nedemokratske politike, veliko slabše in obupnejše od onih, v katerih smo živeli ob koncu l. 1928.

Notranja politična konsolidacija navzlic raznim zakonom in naredbam ni napredovala; gospodarska kriza je rapidno naraščala in z njo socialna beda in propadanje ne samo delavstva, temveč tudi kmeta in obrtnika, ki je dosegla svoj vrhunec. Vse tozadnevne odredbe za pobiranje te krize in za zaščito kmeta niso bile niti paliativne, temveč so dosegle nasproten učinek, gospodarski kaos in bedo.

Z razvojem teh razmer se je med ljudstvom širilo nezaupanje, moralna depresija in obup, na drugi strani pa je cvetela korupcija na račun ubožanega delovnega ljudstva. Še nikdar nismo doživeli toliko nečastnih afer, kakor v tej žalostni dobi. Za dokaz naj nam bodo afere, o katerih se danes v javnosti razpravlja: "Našička afera," "Agrarna reforma v Bosni in Hercegovini," razne pogodbe za graditev naših železnic itd., kjer gre za stotine milijonov na škodo državi in našemu gospodarstvu. O vseh teh aferah se je do zadnjega časa molčalo, nihče ni smel o teh govoriti, noben časopis o njih pisati. Da še več, na vsako tozadnevno opazko so prišli iz najvišjih krogov preklici. Vsakega, ki se je drznil, da o teh žalostnih razmerah pove na katerikoli način svoje nezadovoljstvo, se je proglasilo za antidržavnega ali komunističnega agenta, in je moral občutiti vse trdote zakonov.

Doba absolutizma, ki se je izvajal pod okriljem JNS (Jugoslovanske nacionalne stranke) je bila — lahko rečemo — črna doba v zgodovini naše države in so posledice te politike strašne. Ob nastopu vlade Jeftića je bila napovedana politika stroge zakonitosti za vse državljane.

Ta izjava šefa tedanje vlade je v javnosti našla dober odmev, ker je občutil strogo zakonitost, predvsem v njegovih režimov, predvsem pričačeval, da je red, je z interesom pričakoval, da bo ta "zakonitost" izvajala.

(Dalje v 6. koloni.)

IZ PRIMORJA

Iz Goriške zgodovine

"Gazzettino" je objavil članek, v katerem navaja dokumente o prvih početkih goriškega mesta, nato pa razpravlja o njegovem razvoju za časa goriških grofov pa tja do leta 1500, ko je mesto prešlo pod oblast Habsburžanov.

Clankar pravi uvodoma: Početki Gorice se, dasi segajo le malo pred leto 1000, izgublajo v temnih žalostnih časih. Kraj je bil preveč sredi vzhodnih vrat, skozi katera so drli Huni, Longobardi, Avari in Slovani, barbari vseh vrst in vseh rodov, da ne bi bilo stalno izpostavljeno razdejanju. Baš eni izmed takih nesreč, ki so zadale Furlanijo, je treba pripisati po neki krajevni legendi početke goriškega mesta. Bajje je Atila daroval goriško ozemlje kapetanu Artolfu, ki se je na njem utrdil. Te legende se držijo tudi srednjeveški viri.

Kljub vsej nejasnosti dogodkov v tedanjih časih pa je Gorica vendarle dobila svoj rojstni dokument, v katerem se prvič imenuje. To je diploma, ki jo je leta 1101. poslal Oton III. oglejskemu patriarhu Ivanu, kateremu je daroval ozemlje okrog Solkana "et medietatem unius villae quae selavonica lingua vocatur Gorizia," torej tudi kraj, "ki se po slovansko imenuje Gorica."

Ob koncu prihaja člankar do zaključka, da je v mestu pod vplivom beneških trgovcev italijanski element vedno bolj prevladoval nad nemškimi, čeprav ga je avstrijski režim hudo zatiral.

Mobilizacijski razglas za tržaško vojno okrožje.

Listi so objavili mobilizacijski razglas poveljstva tržaškega vojaškega okrožja v svrhu vpoklica letnikov 1911, 1913 in 1914 k vojakom. Od letnika 1914 morajo v vojaško službo vsi oni vzposobljeni naborniki, ki so bili v splošnem potrjeni za dobo 3 mesecev ali pa prideleni drugemu oddelku vojnega letalstva. Od letnikov 1911 in 1913 so bili poklicani vsi vojaški obvezniki, ki niso bili pri vojakih dalje ko 3 mesece. Posebne odredbe veljajo za vojne obveznike v inozemstvu, v kolonijah in tudi za take, ki bivajo v Italiji, a prihajajo zanje v poštev izjemne okoliščine. Vsi poklicani vojni obvezniki se bodo morali zglasiti pri pristojnih vojaških poveljstvih v dneh od 23. do 27. septembra.

Pokrajinske organizacije za radiofonijo.

Poročali smo že o pomenu, ki ga pripisujejo oblasti radiofoniji, ki jo skušajo sedaj sistematično razširiti tudi na kmetih. V to svrhu je generalno tajništvo fašistične stranke odredilo ustanovitev pokrajinskih odborov za pospeševanje radiofonije na kmetih. Skoraj v vseh občinah so bili ustanovljeni posebni krajevni odbori, ki se sedaj podredijo novim pokrajinskim odborom. Odbori bodo imeli predvsem nalogo opremiti sleherni šola z enim ali več radijskih aparatov, ki se imajo nabavati s sredstvi, nabranimi pri krajevnih oblasteh in privatnikih. Krajevni odbori bodo morali v bodoče od službe do službe organizirati tudi sodelovanje celokupnega prebivalstva prizadete občine pri radiofonskih manifestacijah.

Na Goriškem je bil tak pokrajinski odbor ustanovljen že pred dnevi. Predvčerajšnjim so ga ustanovili tudi v Trstu.

Istrski pokrajinski svet

za korporacijsko gospodarstvo je imel pričetkom tega tedna pomembno sejo. Dr. Rocco je podal zelo dolgo poročilo, v katerem je obravnaval vsa vprašanja, ki zadevajo istrsko kmetijstvo, trgovino, industrijo, obrt, tujski promet in socialne razmere. V splošnem je ugotovil, da se gospodarski položaj dežele ni mnogo spremenil. Šuša je popolnoma paralizirala pridobitve, ki jih je bilo pričakovati spričo nove ureditve kmetijskih ustanov v pokrajini. Silosi bodo letos stežka izpolnili svojo nalogo. V industriji pa je opaziti napredovanje, le produkcijo silicija bi bilo treba podpreti, da bi prenesla francosko konkurenco, pulski ladjedelnici, ki se je specializirala na razorožitev starih parnikov, bi bilo treba omogočiti večji uvoz starih ladij iz tujine. Za Pulo je vprašanje mleka poseben problem. Mleko se je v zadnjem času podražilo, proti čemur so se konzumentje oglasili tudi v časopisju. Pri diskusiji, ki se je razvila o Roccovem poročilu, so utemeljevali podražitev mleka s sušo, zaradi katere se je podražila tudi krma.

Na Goriškem

se kakor po ostalih pokrajinah v kratkem prično novi predvojaški tečaj. Vrhovno poveljstvo milice v Gorici je izdalo potrebna navodila, po katerih bodo morali vsi fantje letnikov 1917 in 1916 v smislu zakona obiskovati predvojaške tečaje, ki se prično 21. septembra t. l. Oba tečaja bošta trajala po 5 mesecev in se zaključita 20. januarja odnosno 20. februarja prihodnjega leta. Oni, ki se nameravajo v predvojaških tečajih specializirati, bodo podrejani organom mladih fašistov, ostali pa miličniškim poveljstvom.

Goriški grad

nameravajo v kratkem restavrirati. Te dni je stavilo ministarstvo za javna dela goriški pokrajinski upravi na razpolago 200.000 lir, ki bajje zadostujejo za restavracijo gradu po že pripravljenih načrtih. Restavracija se bo izvršila pod kontrolo državne intendance za spomenike.

Iz Ribemberka

je bil premeščen k Sv. Križu pri Ajdovščini občinski tajnik Gino. Za novega občinskega tajnika v Ribemberku pa je bil imenovan Battistin, ki je bil nekoli tajnik v Črničah, a že nekaj časa ni vršil svoje službe.

V Bujah

se je gostilničarju Papu in trem njegovim prijateljem, ki so se odpravili na izlet z motociklom s prikolico, pripetila huda nesreča. Papo, ki je vodil motorno kolo, je nenadoma izgubil oblast nad krmilom in se zaletel v brzjavni drog. Ker so vozili s precejšnjo brzino, se je motorno kolo razbilo. Oba izletnika sta bila težko ranjena, Papo in mesar Stagni pa sta se ubila.

Dve novi elektrarni na Goriškem

V kratkem bodo končana dela pri dveh velikih elektrarnah na Goriškem. Ena je v dolini pod Bogatinom, skrbno skrita med manjšimi grebeni... Voda je speljana po ceveh iz hribov, ki se dvigajo nad to elektrarno, in ki se zbira v posebnem umetnem jezeru. Ravno tako bodo kmalu končana dela pri elektrarni pri Boveu. Ta elektrarna leži nekoliko višje od starega vojaškega pokopališča. Tu je voda speljana po ceveh.

Ameriška denarnica

Vsak dan 4000 kg dolarjev

Pred leti so si tuji v Washingtonu ogledovali kapitol (državno vladno poslopje) in Belo hišo. Zdaj pa si ogledujejo poslopje državnega zaklada (Treasury Building). — Že 133 let je zakladni urad Združenih ameriških držav na sedanjem kraju. Trikrat je poslopje pogorelo, enkrat (1814) so ga napadli sovražniki. Leta 1863 je bilo sezidano to poslopje, ki je še zdaj, le da so ga večkrat prezidali in dozidali. Prav lani so dokončali nove zaščitne oboke, ki imajo 270 cm debelo zidovje in so še podloženi z jeklenimi ploščami, ki jih ni moči prevrtati z nikakršnim kovinastim orodjem.

Na zunaj ni poslopje državnega zaklada prav nič posebno. Komur je znana sijajna oprema ameriških bank, ga bo skromnost državne zakladnice razočarala. Zaklad opaziš šele, ko te povede kak uradnik v kleti, prave pravcete katakombe za denar! Poglavitno poslopje stoji za tri nadstropja pod cesto. Z dvigalom dosežeš do za meter debelih oklopnih vrat in vstopiš v prvo skladišče. Če bi človek ne vedel, da je v ameriški zakladnici, se sploh ne bi zanimal za to vsakdanjo klet. A uradnik ti pove, da stojiš sredi srebrnih kovancev, ki so milijone in milijone vredni. Vendar — nikoder ne zapaziš srebra. Skriva se po bombažastih vrečkah, ki so položene v dveh vrstah ob steni. Tedaj zveš, da je tu in v sosednjih kletih 1 milijon 500 tisoč kilogramov srebra. Ko pridemo v skladišča zlata, ga tudi nič ne vidimo. A uradnik je tam, ki baš prešteva zlatnike iz vrečice. Teh zlatnikov je za 10 milijonov! Ne zveš pa, koliko zlata ameriških Združenih držav, ki ga ima za 4 milijarde dolarjev, je v teh katakombah. — Bolj razumljiva ti je bogatija ameriške zakladnice, ko stopiš v tiskarno za bankovce (Printing Office). Po visokih policah vidiš velikanske zavoje samih dolarskih bankovcev. Nepregledne so vrste samih dolarskih bankovcev. Nepregledne so vrste teh kleti s samimi bankovci. Tu je 1 milijon 200 tisoč kilogramov dolarskih bankovcev v vrednosti 5 milijonov dolarjev. V dveh tretjinah kleti so bankovci po 1 dolar. Vsak dan vzamejo 4000 kg bankovcev in jih dajo v promet, kar je potrebno, ker se toliko bankovcev obrabi, da so za nič in jih je treba obnoviti z drugimi. — Ko stopiš v te kleti, s spoštovanjem zreš na množico denarja; zaeno pa občutiš spoštovanje tudi za posredni dolarski bankovec, ko ti uradnik razleži kakšnega pomena je sleherni bankovec. Vsak bankovec je tako odlično izdelan kakor noben bankovec kake druge države na svetu. Ze slika (navadno kakega ameriškega predsednika) na bankovcu je visoke umetniške vrednosti. Okraski so drobnogledna finesa. Vsaka plošča za tisk bankovca dela petnajst do dvajset najboljših graverjev sveta. Papir je iz platna, se ne mečka in zelo trpežen. Ta papir vsebuje tenke, barvaste svilene niti in način njegovega proizvajanja je znan le nekaterim najvišjim uradnikom. Papiirja teh bankovcev ni moči ponarejati in zato je tudi tako malo ponarejenih dolarjev. Navzlic trpežnosti dolarskih bankovcev, pa se obrabijo že v 6 mesecih. Američan nima denarnice, bankovce valja po žepih in čeprav je dolar mali, ki vsa Amerika kleči pred njim, vendar ga v obliki papirja malo spoštujejo.

SKRAT

Star potovalni agent je pripovedoval mlademu kolegu o svojih izkušnjah.

"In zapomni si to-le," je rekel. "Nikoli ne poskušaj prodati kakoli mladi ženi knjig, ki imajo izobraževalno vrednost."

"Zakaj ne?" je vprašal mladenič.

Star agent se je cinično nasmehnil.

"Ker vsaka mlada žena misli, da njen mož že vse ve..."

"Slišim, da je tvoja prijateljica zelo razočarana nad svojim možem."

"Strahovito! Mislija je, da je mož, ki ljubi dom, zdaj pa hoče iti povsod, kamorkoli gre ona."

Od mrtvih je vstala

V bližini Vilne je neka 34-letna ženska zapadla v tako globoko spanje, da so jo smatrali za mrtvo. Tako je mislil tudi padar, kakršni nadomestujejo v tistih redko naseljenih krajih zdravnike in je izdal mrtvaški list. Vse so bili pripravili za pogreb, krsto so že odnesli na pokopališče, kjer so pa pogrebnici ugotovili, da se je bil grobar tako silno napil, da je ležal nezavesten — in seveda ni bil izkopal groba. Nato so prijeli sorodniki za lopate.

Med tem ko so kopali grob, so zaslišali iz krste nenadoma neko trkanje. Z vršičem so se ženske razbežale, nekateri pogumni možje pa so krsto le odprli. Iz nje je stopila živa in zdrava "pokojnica." Bila je le na videz mrtva in se je zbudila tako rekoč v zadnjem trenutku. Samo grobarjeva pijanost ji je rešila življenje, ki se ji je v krsti vrnilo. Peš je odšla z drugimi domov, počuti se dobro in dela pridno kakor prej.

KAJ PRAVIJO VODI NI LJUDJE O MRTVEM LONGU.

(Dalje iz 1. str.)

ši in najsljokovitejši predhodnik ameriškega fašizma.

William Green, predsednik A. F. of L.: "Atentat je bil grd zločin. Delavstvo se pridružuje splošni žalosti."

Senator Frank Norris, neodvisni republikanec iz Nebraska: "V Huey Longu je bilo veliko dobrega. Analiza njegovega glasuovanja v senatu bi pokazala, da je navadno glasoval pravilno. — Njegovo srce je bilo na pravem mestu, ne pa njegove metode."

LONDON, 11. sept. — Angleški časopisi živahno komentirajo o smrti senatorja Longa. Evening Standard piše, da je atentat sicer obžalovanja vreden, da pa za Longa samega ne more biti veliko simpatije, ter citira stari rek, da oni, ki dvigajo meč, bodo tudi pokončani z mečem. News-Chronicle izjavlja, da se mora politične umore vedno obsojati, toda isto velja za zlorabo demokratskih metod, in da ljudje, ki hočejo biti diktatorji, morajo tudi sprejeti rizik, ki je združen s tako ambicijo.

Manchester Guardian piše, da se je čuditi, če je bila Longova opozicija "prignana v blaznost", dočim Daily Mail izjavlja, da je "tako fantastična" osebnost kot je bil Long, mogla priti le iz take politike kot je ameriška.

Pred abesinskim plesom

Italijani upajo, da bodo čez tri mesece v Addis Abebi, kjer kanijo odstaviti danjega cesarja, na prestol pa posadili Menelikovega vnuka.

Pariški "Oeuvre" objavlja poročila Rima in pravi, da vlada v Italiji splošno zira, da se bo začela italijansko-Abesinska vojna v drugi polovici septembra, končana deževna doba v Abesiniji. Italijani verujejo, da bodo v treh mesecih zasedli Addis Abebo. S tem bo glavna naloga italijanske vojske cesarja, na prestol pa posadili Menelikovega vnuka.

Londona agencija Reuter poroča, da je Italija v polni vojni pripravljenosti. Doslej je Mussolini mobiliziral sedem milijard vojske in šest divizij milijard. Toda med miličniki in regularnimi vojski je velika razlika. Miličniki so večinoma žinski očetje v srednjih letih in vsi so tično prostovoljci. Regularna vojska pa stoji iz mladih ljudi v starosti od 21. do 24. leta.

Rimski zavod za tropske bolezni in stano raziskuje, kateri tropski klobuki so najprilagodnejši za vroče afriško solnce. Zavodom lahko vidiš mladeniče, ki so v tropskem klobukom in toplomerom pod duho po 20 minut na soncu, da pomagajo gotoviti kakšen klobuk je najprimernejši za afriško podnebje.

Vojska se opremlja za pohod v Abesinijo z raznimi novostmi, ki pa jih države in tajnosti. Med drugim imajo na razpolago poseben top za streljanje na sovražni jarkov in nov tip tanka. Tudi strojništvo je v konstrukciji prilagoditi razne vrste lonialne vojne. Podobne poskuse obnašajo plini za soljenje in s strupenimi plini mamljanje sovražnika.

Italija se zanaša v svojem sporu s sinijo tudi na svojo zračno silo. Po dobi nad Abesinije skoro tisoč letal. Vsak oddelek bo vodil državni podtajnik, ki bo obrambo, general Valle, ni pa mogoče da bo ta mislija v zadnjem trenutku, da bo li Jugoslavija priznala Sovjetsko zvezo tako Praga kakor Bukarešta, in da se rate za to potrebuje, da se dokonča enotnost diplomatske aktivnosti Italijanske tante.

ALI BO JUGOSLAVIJA PRIZNALA SOVJETE?

Ob priliki nastopa novega jugoslovanskega poslanika v Parizu, g. Pavičević, javili francoski listi razne članke o jugoslovanski politiki. "Journal de Debats" je objavil članek Mousseta o razgovorih s politiki Male antante in o konferenci Male antante, ki se bo končala avgusta na Bledu. Na tej konferenci bo po njegovem mnenju podpisala Jugoslavija priznala Sovjetsko zvezo tako Praga kakor Bukarešta, in da se rate za to potrebuje, da se dokonča enotnost diplomatske aktivnosti Italijanske tante.

NAJDRAŽJI ROBEČ NA SVETU

Najdražji robeč na svetu ima naša kraljica Helena v svoji zbirki robečev. To je kakor pajčevina, ki je črna, manj nego dvajset let. Če ga zviješ, ga za lahkoto spraviš v zlato posodo, večja od lešnika. Robeček cenijo na 1000 lir. Vendar zbirka robečev italijanske kraljice in celoti ni najdražja na svetu, kajti kakor papež, skoraj enak drag, kakor papež ga imata angleška kraljica in princ Waleski.

NEKAJ ZA VSE

Črevesje ima dvojno funkcijo: v njem vsrkalno. Zelodeni in črevesni sokovi jed najprvo raztopiti (prebaviti), pa črevesna sluznica, posebno v trebuh, vesu vsrka in povede v krvni obtok. Danski zdravnik dr. Lindahl je našel solze zdrave, ker vplivajo antisepično, ko rekoče pometejo človeški obraz.

Naša kri je rdeča zavojo svojega globina, ki zavzema 13 odstotkov vode.

(Dalje iz 1. kolone)

nosti našla dober odmev, ker je občutil strogo zakonitost, predvsem v njegovih režimov, predvsem pričačeval, da je red, je z interesom pričakoval, da bo ta "zakonitost" izvajala.

Slovenska Svobodomiselna Podporna Zveza

USTANOVLJENA 1908 INKORPORIRANA 1909

GLAVNI URAD: 245-47 WEST 103rd STREET, CHICAGO, ILLINOIS
Telefon: — PULLMAN 9665

UPRAVNI ODBOR:
Velo J. Grill, predsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
John Kwartich, I. podpredsednik, Bridgeville, Penna.
Eduard Lisch, II. podpredsednik, 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.
William Rus, tajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
Mirko Kugel, blaginjak, 245-47 West 103rd St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:
Mike Vrhovnik, predsednik, Huston, Penna.
William Candon, 1058 E. 72nd Street, Cleveland, Ohio.
Frank Laurich, 10 Linn Ave., So. Burgettstown, Penna.

POROTNI ODBOR:
Anton Zaitz, predsednik, Box 924, Forest City, Penna.
Steve Mautsar, 4439 Washington Street, Denver, Colo.
Vincent Pugel, 1023 South 58th St., West Allis, Wis.

GLAVNI ZDRAVNIK:
Dr. F. J. Arch, 618 Chesnut St. N. S. Pittsburgh, Penna.

URADNO GLASILO:
"ENAKOPRAVNOST", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, O.

Va pisma in stvari, tičose se organizacije, se naj pošilja na naslov tajnika, denar za Zvezo pa na ime in naslov blaginjaka. Priložne glede poslovanja upravnega odseka se naj naslavlja na predsednika nadzornega odseka. Priboje sporne vsebine pa na predsednika protnega odseka. Stvari tiče se uveljavljanja in upravnih uradnega glasila, se naj pošilja naravnost na naslov "ENAKOPRAVNOST", 6231 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.

Stoletnica rojstva Simona Jenka

Ni velik ta naš slovenski svet po razsežnosti. Skromen je, kakor je skromen človek na njem — a le težko se more še kak kosček zemlje kosati na vsej širini obli z njegovo lepoto in z njegovim ljudstvom, ki je v dolgi borbi za obstanek in za ohranitev tega svojega sveta dalo ne le sebi, ampak tudi svetlu precejšnje število pomembnih obrazov. V njihovem delu je izražen slovenski genij, njegova moč in lepota. Zato se jih spoštujemo kot velike soustvarjalce narodove kulture in svoje neizmerno izpopolnjujemo. Sto let potече letos 27. oktobra, ko se je rodil eden teh največjih naših prosvetiteljev v Sorskem polju, pe- lovski Simon Jenko, katerega delo predstavlja v naši in v vsej slovenski kulturi in v borbi za svobodo trajen spomenik, ki naj je vsemu današnjemu rodu spomenik, da smo in da moramo biti.

Svoja prva detinska leta je preživel v Podreči. Starša sta se poročila šele v četrtem letu njegovega rojstva in se tedaj preselila v vas Praše, toda mali Simon se kar ni mogel ločiti od Podreči. Ze tu je opažati, pri se svoj rodni kraj, ki ga je po- tem domoljubnih pesmi. V mladosti in v Kranju je obil- no hodil ljudsko šolo. Zelo zgodaj dozoril je bil vedno med- se obdarila z redko nadarjenost- ter z živim domišljijo pri- meren vzbujael pozornost in- tak svojega duha. Zato ga je- bil o. Nikolaj, materin popo- vnik, polical k sebi v Novo mesto, kjer je v samostanski šo- li najljubši dijak dovršil svoje gimnazijskih razredov. Tu je v četrtem razredu napisal svoje prve pesmi, katerih ena je nastajena v slovenski "Bč- ni" leta 1851. Stric o. Nikolaj je bil dober vodnik, kj ie- denes vesplošno izobraževal. In- to je ostel, mu je mladi Si- mon bra klasike. Tako se je- seznanil z Gothejem, Heine- jem in z drugimi. Dovzetan za- to je bil, dobro in pravično, zgo- speniški duh, se je kmalu otre- pjal skoraj vseh vplivov. Najbolj- jiv tega nemskega vetikana je- bil je stric o. Nikolaj šel v- slovenski kjer je živel v pokoju, in je Simon odpravil v Ljublja- no, da je tu, duhovno najbolj- znan študent med sošolci, dovr-

šil še sedmi in osmi gimnazijski razred. V osmi šoli je bil že v sebi zgrajen pesnik. V tem ča- su, leta 1855., je pisal zlasti ro- doljubne pesmi, med njimi zna- me: "Slovenska zgodovina," "Sa- mo," "Adrijansko morje." S sošolci je ustanovil književno družino "Vajevci," v katerih so bili on, Erjavec, Kermavner, Zarnik, Tušek, Mandelj, Brila in Stritar. To je skoraj vsa mladost slovenska literatura, "Va- je" so njen najlepši dokument. Po maturi se je za Simona Jenka pričela trda pot krute vsakdanjosti. Po svoji sod- nosti je moral kreniti na pot, slovenskega umetnika in okusil je vso silo trde pesti časa, ko je slovensko ljudstvo pešalo pod tujevo peto. Zaradi gmotnih neprilik je moral mladi pesnik, ki je po naturi bil živahen, v če- lovsko bogoslovje. Toda nje- gov vedri pogled, doživljanje sveta, vsa njegova kipeča no- tranjost mu niso dali strpeti med stenami. On, ki je narod budil k nacionalni zavesti, se ni mogel in se ni dal nikomur u- kleniti. Zapustil je bogoslovje in, čepšav siromašen, opirajoč se le na samega sebe, je šel na Dunaj, kjer je nekaj časa stu- diral klasične jezike, a je ta studij opustil in se vpisal na pravno fakulteto. Uspelo mu je, da je dobil Knaflevo štipen- dijo, ki mu je življenje olajšala do absolutorija. Potem mu je čas potekal spet v borbi za kruh. Prvega rigorosa ni imel. Spet se je moral preživljati s poučevanjem, postal je domač učitelj v družini pl. Reinlein. Poleg vseh bolj ali manj hudih dobrot je nesreča ali pa sreča hotela še to, da se je zaljubil v mater svojih gojencev. Toda gmotne skrbi so se kopicile. Te in pa ljubezen mu niso dale, da bi mogel dovršiti studije in po- gnale so ga domov na Sorsko polje, v vas Praše.

Kaj sedaj? Izročeni samemu sebi je stu- diral, pisal pesmi, vmes pa ple- tel koše in rezljal igračke. Toda najsi se mu je tu pa tam za- zdelo to delo še tako prijetno,

se on, nadarjenec, pesnik po božji volji, kljub vsem naporom ni mogel sprijazniti z usodo. V dušo mu je legal obup. Kaj bo z njim, če ne napravi rigorosa! Hkrati se ga je lotila strast ka- jenja. Brez viržinke ni mogel živeti. Zrhljale so mu zdravje, nedvomno pa ga v prezgodnji grob ni toliko spravil nikotin, kakor beda, neprestano peha- nje, da bi si v svetu uredil last- no življenje. Stopil je na tr- njevo pot slovenskega literata, povezal svoje pesmi v snopič in romal z njim v Ljubljano. Ka- kor že toliko drugih pred njim in za njim, je tudi on pretrpel ves križev pot od založnika do založnika. Že na robu obupa, tavajoč z mislijo, da bi si sam vzvel to bedno življenje, je srečal Levstika in mu grenko potožil. A Levstik, dasi sam v največ- ji bedi, mu je od srca rad po- magal. Odvedel ga je s snopič- em k Giontinju, ki mu je za pesmi dal 300 goldinarjev.

Rešil ga je Levstik. Simon je v sebi zaviral. Zdej je imel denar. Pot na Dunaj mu je bi- la odprta. Šel je in napravil prvi rigoroz. Za 12 goldinarjev na mesec je stopil v službo pri dr. Strgarju v Kranju. Potem je srečno napravil drugi rigo- roz — tudi tretjega — še eden je bil pred njim, četrti, pa bi bil Simon Jenko doktor prava. Tedaj, leta 1869. v starosti 34 let, je pa po našem nacional- nem pesniku, po tej nežni, pa vendar tako borbeni naturi, ki jo razodevajo pesmi, segla be- la žena.

Tako je moral umreti tretji v vrsti Prešerna in Levstika. Vsa slovenska domovina je za- jokala za svojim velikim sinom, ki mu v vsem kratkem življenju s trpljenjem, s tem pristnim spremljevalcem slovenskega človeka, ni bilo prav nič prizanešeno.

Kakor vsakega, so pa tudi njega boji izoblikovali, ga po- globili in ustvarili v njem tvor- ce ne le samo slovenskega, ampak vsega jugoslovenskega sve- ta. Vse njegove pesmi preveva živahnost, nežna in tako globo- ka ljubezen do prirode in domo- vine, a zlasti čudovita je njego- va mehka melodika besede. Po- leg domoljubnih, kot buditelj narodne zavesti, opevajoč pri- rodo, katere skrivnost ga je premagovala, še zlasti njegovo prelepo Sorsko polje, je pisal še meditativne pesmi, paradije in šaljive popevke, ljubavne in satirične pesmi. Pri njem pre- vladuje bolj veselost, kakor o- tožje, bolj epična kakor lirčna natura ima v slovenski literarni zgodovini svoje posebno mesto. Njegov vpliv na slovensko pe- sništvu je bilo čuti se dolga desetletja in še danes ga more- mo zalotiti. Zakaj tako globo- ko, kakor je Simon Jenko v svo- jih pesmih podal narodovo ču- stvovanje, je doslej segel še ma- lokdo med nami. Zato je večji del njegovih pesmi narod spre- jel za svoje, kar je vsega upo- števanja vreden dokaz veličine Simona Jenka.

Pokopan na kranjskem poka- pališču, zraven Franceta Pre- šerna, spi večno spanje v osvo- bojeni domovini, kateri je po- svetil svoje delo.

Hiša bodočnosti

Fantastična čuda novodobne tehnike — Hiša, kjer ne manjka ničesar in kjer so služabniki popolnoma odveč.

V Mansfieldu v državi Ohio je Westinghousova družba zgra- dila stanovanjsko hišo, ki je v pravem pomenu besede hiša bo- dočnosti. Vse mogoče tehnične novote, ki delajo prebivanje v domu prijetno in odjemljejo go- spodinji večji del dela, so upo- rabili pri gradnji te hiše, ki bo sedaj leto dni lajikom in stro- kovnjakom za poskušnjo na raz- pologo, da bi morda še to in ono izboljšali, preden bi začeli tak- šne hiše graditi na veliko.

Vodilna misel pri urejanju hiše bodočnosti je bila, ta, da se izognejo vsem nepotrebnim po- tratom, a po drugi strani tudi niso štedili s stvarmi, ki nam delajo življenje udobno, poseb- no pa z električnim tokom. Do- čim razpolaga povprečno ame- riško gospodinjstvo n. pr. z 28 žarnicami, jih ima ta hiša z o- smimi prostori 320, poraba elek- trike pa je 30-krat večja nego v današnjem povprečnem ame- riškem gospodinjstvu. Ta elek- trika žene 19 motorjev, ki rabijo najrazličnejšim namenom.

Luči se prižigajo in ugašajo večinoma avtomatično pri odpi- ranju in zapiranju vrat, shramb kletnih prostorov, omar, hladil- nikov itd. Svetloba se da po in- tenziteti poljubno regulirati, ra- zen tega je mogoče iz vsakega prostora prižgati luč v vsakem drugem prostoru. Samo ob sebi je umevno da so luči montirane tako, da ne mečejo nobene sen- ce, celo luči ob zrcalih. Vlomil- ci bodo imeli v teh stanovanjih kaj težko delo, kajti enostaven pritisk na gumb zadostuje, da se razsveti vsa hiša in da opo- zori v hiši mimoidoče na cesti, da so v tuhi tatovi.

Po vseh prostorih je napeljan telefon, v vsakem prostoru je mogoče telefonirati v vsak drug prostor in ven. Prav tako je mogoče v vsakem prostoru po- slušati radio, celo v pralnici in kleti. Graditelji so posvetili

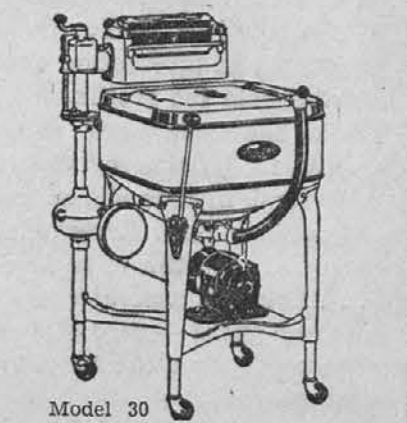
posebno skrb kuhinji. Odveč bi bilo omenjati, da je ognjišče električno in celo takšno, da ga je mogoče nastaviti na vsako poljubno temperaturo, električni sušilniki za brisače, elektri- ni pomivalniki, električne ser- virne mize, ki ohranijo jedi pol- ljubno tople ali mrzle in ki jih prevažajo v obednico, električni kavni kuhalnik, ki pripravi v trenu do 24 skodelic kave itd. so samo nekateri izmed domi- slevkov, ki napravljajo, da go- spodinja ni več sužnja kuhinje. Prav tako opravlja elektrika vsa dela v pralnici, gospodinji ni treba drugega, nego da priti- ska na gumbe.

Posebna novost bodočega go- spodinjstva je "klimatizacijska naprava" v kletnem prostoru, ki čisti zrak ga pošilja očiče- nega, poljubno segretega ali o- hlajenega po velikih ceveh v vse prostore in odnaša izrabljeni zrak. Ta naprava daje zraku v stanovanju tudi poljubno vlaž- nost. V vsak prostor dobiš lahko iz kleti zrak, kakršnega si v njem želiš, pritisneš le na gumb. Okenske šipe so iz po- sebnega dvojnega stekla, ki iz- vrstno izolira toploto, na strehi pa je uta, ki se da na željo tudi kuriti z elektriko. V kopalnici so poleg vseh drugih stvari na razpolago električni masažni a- parati, ob vsakem času pa ti je na razpolago poljubno topla ali hladna tekoča voda. Garaža je urejena tako, da se njena vrata odprejo sama, čim se jim pri- bliža avto.

Jasno, da stane zidava in u-

reditev takšne hiše težke denar- je in da bi si jih mogla za sedaj omisliti le kakšna bogataška družina. Toda družba namera- va, čim bo končala poskuse, graditi hiše bodočnosti na veli- ko in tako se bodo pocenile, da bo bivanje v njih omogočeno vsaki družini z današnjimi po- vprečnimi dohodki.

SAMO ŠE 3 DNI

imate priliko, da kupite MAYTAG PRALNI STROJ, Model 30, za **\$99.50** potem bo cena \$109.50 — prihranite si \$10.00.

Plačate samo \$4.50 mesečno ter tako na lahek način pridete do pralnega stroja, ki je priznan kot najboljši na trgu. (No down payment on N. H. A. Plan.)

Mandel Hardware

Vprašajte za Jerry Bohine ali John Sušnik

15704 Waterloo Road

KENmore 1282

KC BAKING POWDER

Manufactured by Baking Powder Specialists who make nothing but Baking Powder, under Supervision of Expert Chemists of National Reputation

ALWAYS UNIFORM DEPENDABLE

Same Price Today As 44 Years Ago

25 ounces for 25¢

MILLIONS OF POUNDS HAVE BEEN USED BY OUR GOVERNMENT

Lično delo

Za društvene prireditve, družabne sestanke, poroke in enake slučaje, naročite tiskovine v domači tiskarni, kjer je delo izvršeno lično po vašem okusu. Cene vedno najnižje.

Enakopravnost

6231 St. Clair Ave., HEnderson 581 I

V petek **FISH FRY**
V soboto **PECENI PIŠCANC**
DOBRA GODBA IN PLES
Big Tony Tomažič
CHERRY ORCHARD INN
22550 ST. CLAIR AVE.

GOSTILNO

na prometnem kraju, v sloven- ski naselbini, se proda poceni, radi bolezn. Licenca za pivo in vino. Vse v dobrem stanju. Za naslov se poizve v uradu "Enakopravnosti".

Prosto za naduho in Hay Fever

Ako trpite vsled napadov naduhe tako hudo, da se auzite in lovite snop, ako vam Hay Fever povzroča neprestano kihanje, dočim se vaše oči solzijo in vam iz nosa teče, ne odlašajte, pač pa takoj pošiljate za brezplačni poizkus znamenite metode od Frontier Asthma Co. Ne glede kje stanujete ali če imate sploh kako zaupanje v kako zdravljenje trpeli na tej bolezo brez olajšave; tudi če ste popolnoma obupani, ne zavrzite upanje, toda še danes pošiljate po ta poizkus. Vas ne stane ničesar. Navlov Frontier Asthma Co., 431 W. Frontier Bldg., 462 Niagara St., Buffalo, N. Y.

Stanovanje

s 5 sobami se odda v najem do- bri družini. Vse je nanovo ureje- no in na najlepše urejeno. — Plin in elektrika prosta za pranje. Zglasite se na 6501 St. Clair Ave.

Moderna hiša

s 8 sobami, za dve družini, se proda za \$3,900. Na račun se plača le \$1000, ostalo pa po \$29 mesečno. Nahaja se v slovenski naselbini v Collinwoodu. Vprašajte na 986 E. 74 St.

Proda se

dobrodočo slaščičarno in delika- tesno trgovino, zaradi bolezn. — Pokličite KENmore 1981.

TIRED, WORN OUT, NO AMBITION

HOW many women are just dragging themselves around, all tired out with periodic weakness and pain? They should know that Lydia E. Pinkham's Tablets relieve periodic pains and dis-

comfort. Small size only 25 cents.

Mrs. Dorsie Williams of Danville, Illinois, says, "I had no ambition and was terribly nervous. Your Tablets helped my periods and built me up." Try them next month.

Lydia E. Pinkham's TABLETS

"O, Gee!—Grandma's Walking Downstairs—"

Sold by Druggists Use WELDONA Tablets

Write for FREE, fully illustrated 24-page book, "History of RHEUMATISM," with chapter discussing germs of rheumatism, by WELDONA CORPORATION Desk 7, Atlantic City, N. J.

This delicious cheese food is **DIGESTIBLE AS MILK ITSELF!**

KRAFT VELVEETA

Hidden in Velveta's richly mild Cheddar Cheese flavor are health-protective elements of many foods. It's wonderful for children. Serve Kraft Velveta—in sandwiches, in cooled dishes... often!

Using the Family • Bulletin's Question wasn't so foolish at that

NO POP! WHERE YA GOIN' HUH?

OH OUT!

WHAT YA GOIN TO DO, POP?

TO GET A HAIR CUT— IS THERE ANY THING MORE?

?

YES, SIR! BULLET SAYS WHICH ONE?

INTERNATIONAL CARTOON CO. N. Y.

Za svobodo in ljubezen

Marko Stojan
Roman iz Balkana.

"Strašno me sovražiš, Ali Kemal!" je izpregovoril z zamolklim, ubitim glasom. "A zakaj — zakaj?"

"Ni časa, da bi ti razlagal staro povest. Leta so tekla preko madeža in ga izmila v tvojem spominu; toda Skipetar ne pozabi ničesar. Kadar boš stokal strahu v nočeh brez spanja in se boš zvijal v mislih na gotovo pogubo, kakor se zvija črv pod peto brez usmiljenja, takrat išči, Halil bej; nekje v zgodovini svojih grehov in najdeš napisano: Zorka..."

"Zorka!" je kriknil bej z nečloveškim glasom in se udaril s pestjo po čelu.

"Ni časa, Halil bej... Jutri ob tej uri imej pripravljeno Angležinjo, da jo izročiš — meni ali komurkoli, kdor ti pove besedi: Zorka, Mehemed... In če si ji skrivil le las na glavi, ne čakaj živ, da jaz izvem. Zdjaj pa jo ukazi poklicati."

"Cemu?" je vprašal Halil bej nehote.

"To te ne briga; zdaj veš, da sem jaz gospod v tej hiši — ti glej, da se mi pokoriš."

Halil bej je storil omahujoč na hodnik in pomrmral nekak zamorcuro, ki je čakal... čakal z zanjko v roki, kakor je povedal Ali Kemal beju v obraz.

Par trenutkov nato se je odgrnila zavesa na drugi strani sobe; Vstopila je mlada ženska vitke postave, v belih obleki, vsa odeta s tisto zračno lepoto, ki odlikuje Angličanke. Ustavila se je, prekrizala roke na prsih in pomerala dvojico moških z neizmerno zaničljivim pogledom.

"Kaj hočeta, lopova?" je vprašala po francosko z jedva slišnim glasom.

Ali Kemal se je zdrzil, kakor da ga je oplela z bičjem; divje se je zaiskrilo v njegovih očeh. Toda premagal se je, vstal in ji stopil naproti.

"Mylady," je dejal z mirnim glasom, "prihranite si mnenja, ki ne morejo niti izboljšati, niti poslabšati vašega položaja. In poslušajte... Določeno je, da zapustite jutri to hišo in se preselite drugam... odkoder morada ni več daleč tja, kamor si želite... Opozarjam vas še enkrat, da se vam ni treba bati Halila nikoli in v ničemer, zakaj odgovoren je z lastno glavo za vse, karkoli bi vam storil žalega. Pripravite se torej za odhod. Povedal sem, mylady, prosto vam je, da odidete."

Pri tem je stal tako, da Halil bej ni mogel videti njegovega obraza; in ves čas, ko je govoril, je namigaval s tisto izrazito igro mišic in očmi, ki je lastna prirodnim in divjim ljudem v še mnogo večji meri, kakor nabraženemu človeku, da to, kar govori, ni tisto, marveč da ji ima povedati še nekaj drugega; naj bo pripravljena...

Lady Helena — bila je ona — ga je gledala z začudenjem; ko je končal, je pokimala z glavo in izginila za svojo zaveso kakor prikazen.

"Zdjaj sva opravila, Halil bej," je velel Arnaut, ko sta ostala sama z domačinom. "Ti glej, ubogaj in — pazi!"

To rekši, se je obrnil, vzravnal svojo visoko, divjo postavo, stopil iz sobe na hodnik in izginil preko praga v nočni mrak, ne da bi bil umeknil roko le za trenotek z jataganovega ročnika.

Kakih petdeset korakov od hiše se je ustavil in plosnil trikrat z rokami; bilo je dogovorjeno znamenje za one tri, ki so

stali na straži. In nehote mu je ušlo oko nazaj na Halilov dom, kjer je mrla za mrežastimi okni bledordečkasta luč svetilk.

"Kako sladko je pasti svoje sovražstvo na hudobnežovi duši!" je zamrmral, in risje oko se mu je zasvetilo v noči. "Prezgodaj je nocoj... pustim te še živoga... Poginjav najprej v močvirju svoje groze — nato šele izprožim usodo, da stare tvojo lopovsko glavo!"

Brez naglice je stopal dalje.

"In ti ne boš položil svoje roke na mladenko, ki si jo privlekel nocoj v brlog svojih naslad: strah bo stal med vama! Mlada košuta pa, ki naj bi grela tvoje trhle ude v njih prezgodnjem starčevstvu... ona bo moja! Moja, moja!"

Ali Kemal je iztegnil roke v noč in zahropel strastno, kakor da uživa že zdaj sladkost objemna.

Ta hip pa se mu je pridružilo iz mraka troje postav: bili so njegovi vdani Skipetari.

"Evo naš, poveljnik!" je rekel eden izmed njih z zamolklim glasom. "Ali nas še potrebuješ, ali se želiš vrniti sam?"

"Ostanite!" je ukazal Ali Kemal in položil prst na čelo, kakor da mu je posvetila nenađna misel. "Za Halilovim domom je vrt — obzidan vrt... Dobro. — Pojdite za mano in pazite na vse strani!" je velel glasno.

Zavil je mimo hiš in vrtov, obracaje se zdaj na desno, zdaj na levo; ko je menil, da je zmešal morebitnemu opazovalcu sled, je krenil naravnost nazaj proti Halilovi hiši, toda z druge strani. Dospel je pod zidovje, ki je obdajalo bejev vrt; brez premišljanja se je okrenil k svojim spremljevalcem:

"Dva se skrijta v bližini in pazita; ako pride kdo zasledovat, glejta, da ga pobijeta brez hru-pa. Ti, Jusuf, pojdeš z mano, da me kdo ne presenet; če naju zalezejo, se daš posekati — ako pa uideva neopažena, dobiš jutri tri zlatnike. Stopi k steni!"

Jusuf se je postavil tesno k zidu; Halil bej mu je stopil na rame, povzpel se na vrh in pomagal Jusufu za seboj. Hip nato sta izginila brez sledu in šuma.

Ostala dva sta se stisnila vsak v svoj temni kotiček tako, da sta bila skrita slehernemu pogledu, a sta mogla vendar zasledovati vse, karkoli se je godilo po okoličici. Noč je bila nekoliko oblačna; tema je zavijala vse pred-

mete v negotovost, ki so jo mogle razbrati le vajene oči.

Čakala sta precej časa, ne da bi bila opazila kaj sumljivega. Zdjaj pa je zaškripal pesek pod previdnimi, plazečimi se koraki. Skipetara sta se stisnila še globlje v svoji skrivališči in naperila jastrebje oči kakor dvoje ostrih sulic...

Približala se je obilna, orjaška postava; tiho, oprezno se je plazila ob zidu, pripogibaje se zdaj-pazdaj, kakor zvest pes-čuvaj, ki voha okrog gospodarjeve hiše za sumljivimi sledovi. Zdjaj pa se je ustavil zagonečni strazhar; noga mu je bila zadela ob krnelj ometa, ki se je bil odkrušil, ko je lezel Ali Kemal čez zid.

Sklonil se je, pobral omet in ga otipal z roko; nato se je vzravnal, pogledal na okoli vzpel se na prste in začel tipati zid. Skipetara sta videla, kako maje z glavo in ugiblje.

Ze je menil, da ni našel ničesar posebnega; omet odpada tu kakor tam, največkrat sam od sebe... Mahoma pa je prisluhnil. Zazdelo se mu je bilo, da sliši z vrta nekakšen šum, podoben pokanju vej pod človeškimi nogami. Odrevelen je kakor kip in se napel ves v poslušanju tega šuma...

Če bi se bil okrenil v tem trenutku, bi bil videl, da je zdrknilo iz teme za njegov hrbet dvoje senc, plazečih se neslišno, po mačje... Videl bi bil, kako se je zasvetil nad njegovim tilnikom arnavtski nož...

Začutil je nekak kakor puh človeške sape. Neizmerno strah mu je prešinil ude... hotel se je okreniti... odskočiti...

A tisti hip se mu je zadržlo ostro jeklo med dva vretenca; padel je kakor vol in obležal na trebuhu, razgrebaje pesek in prah s krčevito drgečočimi prsti.

Moža sta se sklonila čezenj in poslušala, dokler ni obležal mirno, brez giba in diha.

"Mrtev je!" je šepnil eden.

"Mrtev! Kam z njim?"

"Dvajset korakov od tu je vodnjak..."

"Vodnjak! Kaj misliš? V vodno ga vendar ne moreva... ljudej jo pijo..."

"Ah, kaj!" je zagodrnjal tovariš, ki ni poznal več takih pomislekov. "Jaz prevzamem greh; če allah že po dnevi ne vidi ničesar, ali me ga bo po noči strah?"

To rekši se je sklonil k mrtvecu, odvezal mu pas in mu ga o-vil okrog vratu, da ne bi kapljala od mrtvega kri in pustila sledi za njim. Nato ga je obrnil in otipal.

"Allah!" je vzkliknil. "To je črni sluga, ki je stal vedno pred bejevimi vrati..."

Toda mudilo se je; Arnauta sta prišla zamorca, eden za ro-ke, drugi za noge, in izginila z njim za vogalom. Začulo se je kakor oddaljen pljusk nekje v globini; par trenutkov nato sta se postavila vojnika Alija Kemala na svoji prejšnji mesti mirna in pazna, kakor da se ni zgodilo nič posebnega.

Ko se je spustil Ali Kemal na bejev vrt, se mu je zazdelo, kakor da je padel v jezero črne teme, butajoče glasno z mogočnimi valovi. Slišal jih je in jih čutil, kako so udarjali vanj... Obstal je in se zagrabil za prsi: ah, bili so le utripi njegovega srca, razbijajočega v naglo porojeni strasti!

Obvladal se je s skrajnim naporom vseh svojih sil in se začel plaziti med poludivjim drevjem in grmičjem.

Onostran grmičja je ležala ploskev trate, ki se je že sušila v hladu jeseni. Za trato se je dvigala temna masa Halilove hiše — temna, ker je plezala po zidu divja trta, visoko gor...

Se pol minute, pa sta prilezla do nje.

Ali Kemal je položil roko na ramo svojega spremljevalca, ki je razumel gospodarja na mah in obstal kakor okamenel v mačji pozi, podoben risu, ki skoči zdaj-pazdaj...

"Čuvaj!" mu je šepnil poveljnik in se ozrl navzgor.

Da... tam gori, tisto okence, ki sije še luč skozi njegovo o-

mrežje... To je okence ljubavne-gnezd... tam plaka lepa tujka... tam čaka Angležinja, ako je prej razumela njegovo naročilo brez besed...

"Tja gor!" je velel glas v Arnautovem srcu...

Oprezno je prijel za vejevje, divje trte in poizkusil, ali je dovolj močno; nato je zastavil nogo in se začel vzpenjati kvišku, preizkušaje vsako oporo z brezkončno opreznostjo: ali je dovolj močna, da ga vzdrži, ali je dovolj prosta, da ne zaškriplje. Večkrat je prenehal za celih par minut, pritegnil sapo in poslušal... Celu neskončno večnost je trajala ta pot!

Toda nazadnje je bil na vrhu; okno je bilo odprto... Angležinja ga je razumela!

Ali Kemal se je prijel za rob in uprl svoje žareče oči v notranjost.

Ah, tam leži prelestna tujka... novi cvet, namenjen v žrtev Halilu, volkodlaku... Tam, na mehkih blazinah... lase razpletene... roke na obrazu, vsa tresočča se v joku, ki je rezal Arnauta v možgane s svojimi tihi-mi, neizmerno turobnimi sunki. Ob znožju čepi črnolasa Gruzinka, ona, ki jo ima Halil že dolgo in jo pahne zdaj pa zdaj v siromastvo, na sredo ceste... ako je ne da utopiti v Bosporu... In poleg nesrečne novinke kleči Angležinja, lady Helena; kleči, boža jo in jo tolaži v nerazumljivem mu jeziku, ki ga je slišal Ali Kemal med možmi, ki prihajajo v njegovo domovino z Dunaja ter hujskajo in razdeljuje-

jo puške in denar... "Mylady!" je siknil Arnaut skozi omrežje.

Lady Helena se je ozrla in stopila k oknu brez obotavljanja; noben znak ni dal sklepati, da je presenečena.

"Se bližje!" je šepnil Ali Kemal. "Tako... Zdjaj poslušajte, mylady — in če ne razume-te česa, ker govorim slabo vaš frankovski jezik, vprašajte me, — zakaj važno je, kar vam imam povedati... Vedita, da je vaša rešitev v moji roki; jaz edini vas morem spraviti iz te hiše — ako boste ubogali mojo voljo do pičice... Mylady, vedite, da se vas Halil bej ne upa dotekniti; izkoristite to! Branite pred njim tujko, ki je dospela nocoj; ne pustite je od sebe, in če bi zahteval to Halil bej — postavite se pred njo: na vas ne sme položiti prsta. Jutri zvečer pridem po vas — tako sem naročil Halilu; vi pa vedite, da morate ob tej priliki zvičajno rešiti mlado tujko... Nesrečna je v tej hiši, in jaz nočem, da ostane tu; rešeni boste obede, ako me vi ubogate... Ko se torej jutri približa ura, oblecite tujko

v tisto svojo obleko, ki je Halil najbolj znana; dobro bo, če jo grnete glavo — toliko, da ne bomo mogli spoznati prevare na va- vi mah... Vse ostalo pripravite vaši bistrroumnosti; vi same glejte, da pojde tujka s tistimi ki pridejo po vas. Ne bojte se Halila; on ve, da ugonobni sam ga sebe, ako se maščuje nad va-mi... Ako storite po moji volji, mylady, vam prišem pri Halilu, da ste preložili svoj obdol-gu, iz te hiše najdalje za par ur, ko ne — potem vas podarim Halilu, da stori z vami, kar vam drago, ali pa — če se mi zadržite svojim skipetarskim vojnikom da se razvesele z vami in vsa žejo nato s kamnom okrog vr-tu v morje, tam kjer je najbli-lje med Stambulom in Skuter-jem!"

To rekši, je splezal Ali Kemal nazaj, ne da bi čakal odgovora. Vedel je, da mu ni treba dvomiti o sklepu, ki ga stori lady Helena po njegovih besedah.

In ker ni čakal odgovora, ni mogel videti, da je vstopil kmalu nato Halil bej z živimi blestečimi se očmi...

(Dalje prihodnje)

meto v negotovost, ki so jo mogle razbrati le vajene oči.

Čakala sta precej časa, ne da bi bila opazila kaj sumljivega. Zdjaj pa je zaškripal pesek pod previdnimi, plazečimi se koraki. Skipetara sta se stisnila še globlje v svoji skrivališči in naperila jastrebje oči kakor dvoje ostrih sulic...

Približala se je obilna, orjaška postava; tiho, oprezno se je plazila ob zidu, pripogibaje se zdaj-pazdaj, kakor zvest pes-čuvaj, ki voha okrog gospodarjeve hiše za sumljivimi sledovi. Zdjaj pa se je ustavil zagonečni strazhar; noga mu je bila zadela ob krnelj ometa, ki se je bil odkrušil, ko je lezel Ali Kemal čez zid.

Sklonil se je, pobral omet in ga otipal z roko; nato se je vzravnal, pogledal na okoli vzpel se na prste in začel tipati zid. Skipetara sta videla, kako maje z glavo in ugiblje.

Ze je menil, da ni našel ničesar posebnega; omet odpada tu kakor tam, največkrat sam od sebe... Mahoma pa je prisluhnil. Zazdelo se mu je bilo, da sliši z vrta nekakšen šum, podoben pokanju vej pod človeškimi nogami. Odrevelen je kakor kip in se napel ves v poslušanju tega šuma...

Če bi se bil okrenil v tem trenutku, bi bil videl, da je zdrknilo iz teme za njegov hrbet dvoje senc, plazečih se neslišno, po mačje... Videl bi bil, kako se je zasvetil nad njegovim tilnikom arnavtski nož...

Začutil je nekak kakor puh človeške sape. Neizmerno strah mu je prešinil ude... hotel se je okreniti... odskočiti...

A tisti hip se mu je zadržlo ostro jeklo med dva vretenca; padel je kakor vol in obležal na trebuhu, razgrebaje pesek in prah s krčevito drgečočimi prsti.

Moža sta se sklonila čezenj in poslušala, dokler ni obležal mirno, brez giba in diha.

"Mrtev je!" je šepnil eden.

"Mrtev! Kam z njim?"

"Dvajset korakov od tu je vodnjak..."

"Vodnjak! Kaj misliš? V vodno ga vendar ne moreva... ljudej jo pijo..."

"Ah, kaj!" je zagodrnjal tovariš, ki ni poznal več takih pomislekov. "Jaz prevzamem greh; če allah že po dnevi ne vidi ničesar, ali me ga bo po noči strah?"

To rekši se je sklonil k mrtvecu, odvezal mu pas in mu ga o-vil okrog vratu, da ne bi kapljala od mrtvega kri in pustila sledi za njim. Nato ga je obrnil in otipal.

"Allah!" je vzkliknil. "To je črni sluga, ki je stal vedno pred bejevimi vrati..."

Toda mudilo se je; Arnauta sta prišla zamorca, eden za ro-ke, drugi za noge, in izginila z njim za vogalom. Začulo se je kakor oddaljen pljusk nekje v globini; par trenutkov nato sta se postavila vojnika Alija Kemala na svoji prejšnji mesti mirna in pazna, kakor da se ni zgodilo nič posebnega.

Ko se je spustil Ali Kemal na bejev vrt, se mu je zazdelo, kakor da je padel v jezero črne teme, butajoče glasno z mogočnimi valovi. Slišal jih je in jih čutil, kako so udarjali vanj... Obstal je in se zagrabil za prsi: ah, bili so le utripi njegovega srca, razbijajočega v naglo porojeni strasti!

Obvladal se je s skrajnim naporom vseh svojih sil in se začel plaziti med poludivjim drevjem in grmičjem.

Onostran grmičja je ležala ploskev trate, ki se je že sušila v hladu jeseni. Za trato se je dvigala temna masa Halilove hiše — temna, ker je plezala po zidu divja trta, visoko gor...

Se pol minute, pa sta prilezla do nje.

Ali Kemal je položil roko na ramo svojega spremljevalca, ki je razumel gospodarja na mah in obstal kakor okamenel v mačji pozi, podoben risu, ki skoči zdaj-pazdaj...

"Čuvaj!" mu je šepnil poveljnik in se ozrl navzgor.

Da... tam gori, tisto okence, ki sije še luč skozi njegovo o-

mrežje... To je okence ljubavne-gnezd... tam plaka lepa tujka... tam čaka Angležinja, ako je prej razumela njegovo naročilo brez besed...

"Tja gor!" je velel glas v Arnautovem srcu...

Oprezno je prijel za vejevje, divje trte in poizkusil, ali je dovolj močno; nato je zastavil nogo in se začel vzpenjati kvišku, preizkušaje vsako oporo z brezkončno opreznostjo: ali je dovolj močna, da ga vzdrži, ali je dovolj prosta, da ne zaškriplje. Večkrat je prenehal za celih par minut, pritegnil sapo in poslušal... Celu neskončno večnost je trajala ta pot!

Toda nazadnje je bil na vrhu; okno je bilo odprto... Angležinja ga je razumela!

Ali Kemal se je prijel za rob in uprl svoje žareče oči v notranjost.

Ah, tam leži prelestna tujka... novi cvet, namenjen v žrtev Halilu, volkodlaku... Tam, na mehkih blazinah... lase razpletene... roke na obrazu, vsa tresočča se v joku, ki je rezal Arnauta v možgane s svojimi tihi-mi, neizmerno turobnimi sunki. Ob znožju čepi črnolasa Gruzinka, ona, ki jo ima Halil že dolgo in jo pahne zdaj pa zdaj v siromastvo, na sredo ceste... ako je ne da utopiti v Bosporu... In poleg nesrečne novinke kleči Angležinja, lady Helena; kleči, boža jo in jo tolaži v nerazumljivem mu jeziku, ki ga je slišal Ali Kemal med možmi, ki prihajajo v njegovo domovino z Dunaja ter hujskajo in razdeljuje-

jo puške in denar... "Mylady!" je siknil Arnaut skozi omrežje.

Lady Helena se je ozrla in stopila k oknu brez obotavljanja; noben znak ni dal sklepati, da je presenečena.

"Se bližje!" je šepnil Ali Kemal. "Tako... Zdjaj poslušajte, mylady — in če ne razume-te česa, ker govorim slabo vaš frankovski jezik, vprašajte me, — zakaj važno je, kar vam imam povedati... Vedita, da je vaša rešitev v moji roki; jaz edini vas morem spraviti iz te hiše — ako boste ubogali mojo voljo do pičice... Mylady, vedite, da se vas Halil bej ne upa dotekniti; izkoristite to! Branite pred njim tujko, ki je dospela nocoj; ne pustite je od sebe, in če bi zahteval to Halil bej — postavite se pred njo: na vas ne sme položiti prsta. Jutri zvečer pridem po vas — tako sem naročil Halilu; vi pa vedite, da morate ob tej priliki zvičajno rešiti mlado tujko... Nesrečna je v tej hiši, in jaz nočem, da ostane tu; rešeni boste obede, ako me vi ubogate... Ko se torej jutri približa ura, oblecite tujko

v tisto svojo obleko, ki je Halil najbolj znana; dobro bo, če jo grnete glavo — toliko, da ne bomo mogli spoznati prevare na va- vi mah... Vse ostalo pripravite vaši bistrroumnosti; vi same glejte, da pojde tujka s tistimi ki pridejo po vas. Ne bojte se Halila; on ve, da ugonobni sam ga sebe, ako se maščuje nad va-mi... Ako storite po moji volji, mylady, vam prišem pri Halilu, da ste preložili svoj obdol-gu, iz te hiše najdalje za par ur, ko ne — potem vas podarim Halilu, da stori z vami, kar vam drago, ali pa — če se mi zadržite svojim skipetarskim vojnikom da se razvesele z vami in vsa žejo nato s kamnom okrog vr-tu v morje, tam kjer je najbli-lje med Stambulom in Skuter-jem!"

To rekši, je splezal Ali Kemal nazaj, ne da bi čakal odgovora. Vedel je, da mu ni treba dvomiti o sklepu, ki ga stori lady Helena po njegovih besedah.

In ker ni čakal odgovora, ni mogel videti, da je vstopil kmalu nato Halil bej z živimi blestečimi se očmi...

(Dalje prihodnje)

meto v negotovost, ki so jo mogle razbrati le vajene oči.

Čakala sta precej časa, ne da bi bila opazila kaj sumljivega. Zdjaj pa je zaškripal pesek pod previdnimi, plazečimi se koraki. Skipetara sta se stisnila še globlje v svoji skrivališči in naperila jastrebje oči kakor dvoje ostrih sulic...

Približala se je obilna, orjaška postava; tiho, oprezno se je plazila ob zidu, pripogibaje se zdaj-pazdaj, kakor zvest pes-čuvaj, ki voha okrog gospodarjeve hiše za sumljivimi sledovi. Zdjaj pa se je ustavil zagonečni strazhar; noga mu je bila zadela ob krnelj ometa, ki se je bil odkrušil, ko je lezel Ali Kemal čez zid.

Sklonil se je, pobral omet in ga otipal z roko; nato se je vzravnal, pogledal na okoli vzpel se na prste in začel tipati zid. Skipetara sta videla, kako maje z glavo in ugiblje.

Ze je menil, da ni našel ničesar posebnega; omet odpada tu kakor tam, največkrat sam od sebe... Mahoma pa je prisluhnil. Zazdelo se mu je bilo, da sliši z vrta nekakšen šum, podoben pokanju vej pod človeškimi nogami. Odrevelen je kakor kip in se napel ves v poslušanju tega šuma...

Če bi se bil okrenil v tem trenutku, bi bil videl, da je zdrknilo iz teme za njegov hrbet dvoje senc, plazečih se neslišno, po mačje... Videl bi bil, kako se je zasvetil nad njegovim tilnikom arnavtski nož...

Začutil je nekak kakor puh človeške sape. Neizmerno strah mu je prešinil ude... hotel se je okreniti... odskočiti...

A tisti hip se mu je zadržlo ostro jeklo med dva vretenca; padel je kakor vol in obležal na trebuhu, razgrebaje pesek in prah s krčevito drgečočimi prsti.

Moža sta se sklonila čezenj in poslušala, dokler ni obležal mirno, brez giba in diha.

"Mrtev je!" je šepnil eden.

"Mrtev! Kam z njim?"

"Dvajset korakov od tu je vodnjak..."

"Vodnjak! Kaj misliš? V vodno ga vendar ne moreva... ljudej jo pijo..."

"Ah, kaj!" je zagodrnjal tovariš, ki ni poznal več takih pomislekov. "Jaz prevzamem greh; če allah že po dnevi ne vidi ničesar, ali me ga bo po noči strah?"

To rekši se je sklonil k mrtvecu, odvezal mu pas in mu ga o-vil okrog vratu, da ne bi kapljala od mrtvega kri in pustila sledi za njim. Nato ga je obrnil in otipal.

"Allah!" je vzkliknil. "To je črni sluga, ki je stal vedno pred bejevimi vrati..."

Toda mudilo se je; Arnauta sta prišla zamorca, eden za ro-ke, drugi za noge, in izginila z njim za vogalom. Začulo se je kakor oddaljen pljusk nekje v globini; par trenutkov nato sta se postavila vojnika Alija Kemala na svoji prejšnji mesti mirna in pazna, kakor da se ni zgodilo nič posebnega.

Ko se je spustil Ali Kemal na bejev vrt, se mu je zazdelo, kakor da je padel v jezero črne teme, butajoče glasno z mogočnimi valovi. Slišal jih je in jih čutil, kako so udarjali vanj... Obstal je in se zagrabil za prsi: ah, bili so le utripi njegovega srca, razbijajočega v naglo porojeni strasti!

Obvladal se je s skrajnim naporom vseh svojih sil in se začel plaziti med poludivjim drevjem in grmičjem.

Onostran grmičja je ležala ploskev trate, ki se je že sušila v hladu jeseni. Za trato se je dvigala temna masa Halilove hiše — temna, ker je plezala po zidu divja trta, visoko gor...

Se pol minute, pa sta prilezla do nje.

Ali Kemal je položil roko na ramo svojega spremljevalca, ki je razumel gospodarja na mah in obstal kakor okamenel v mačji pozi, podoben risu, ki skoči zdaj-pazdaj...

"Čuvaj!" mu je šepnil poveljnik in se ozrl navzgor.

Da... tam gori, tisto okence, ki sije še luč skozi njegovo o-

KOZAN pravi:

"Ne vrzite proč vaših belih čevljev — dajte jih prebarvati na črno ali katerokoli drugo barvo."

6530 ST. CLAIR AVE.

Kuncic Cafe
15610 WATERLOO ROAD
ŽGANJE — PIVO — VINO
Dobra okusna jedila
ODPRTO VSAKI DAN DO 2:30 ZJUTRAJ

Večja vrednost Maytag stroja

Mnogo praktičnih in izključno tega izdelka prednosti, in vsaka detajlost, zgrajena za dolgo rabo. Samo Maytag stroj vam daje čeber iz enega kosa vlitega aluminija, ovijalec za odstranitev vode, z zaprtim odtokom za vodo, ki se sam obrača; "Gyrafator" akcija pranja, predstavljena in zboljšana po Maytagu; "sediment trap," "oil-packed drive" in mnogo drugih prednosti za dolgo trajnost in udobnost.

MODEL 30

PRIHRANITE SI \$10.00 sedaj \$99.50
16. SEPTEMBRA \$109.50

A. GRDINA & SONS
6019 St. Clair Ave. 15301 Waterloo Rd.
HENDERSON 2088

EVERY STUDENT NEEDS A SIGHT-SAVING STUDY LAMP

ELECTRICAL LEAGUE PIŠE

OCETOM PISMO

Dragi očelje:

Mladičji, ki so v "ospređu" v šoli, v športu in v osebni popularnosti, bodo prav gotovo tudi v "ospređu" v življenju.

Toda biti v "ospređu" v šoli ali kolegiju ni tako lahko.

Zelo mnogo dobrih lastnosti je potrebnih — in ena izmed teh je dober vid.

Zal, da je eden izmed vsakih pet otrok v osnovnih šolah, in dva izmed vsakih pet učencev v kolegiju, prizadetih vsled pokvarjenega vida.

Izmed onih, ki zaostanejo v šoli ali kolegiju, so trije izmed petih žrtve očesnih bolezni.

Torej, ako količjak sumite, da imajo vaši otroci očesne nepravilnosti, dajte jim oči preiskati in skrbite zanje.

Če imajo vaši otroci dobre oči, obvarujte jih kot bi varovali najdragocenejšo dragulje. Obvarujte jih pred napenjanjem oči s tem, da jim preskrbite dobro svetlobo, ko študirajo.

Mi ne priporočamo samo, mi ZAHTEVAMO, da ima vsak deček in vsaka deklica, ki je v šoli ali kolegiju, "SIGHT-SAVING STUDY" SVETILKO.

S spoštovanjem
THE ELECTRICAL LEAGUE

POSEBNOSTI SIGHT-SAVING STUDY SVETILKE

A—100 - watt svetlobna žarnica.
B—Stekleni reflektor in pronicar.
C—Širok senčnik z belo podlago.
D—Visok standard.
E—Znak odobravitve od I. E. S.

Sight-Saving Study svetilke

NUDI pravo količino svetlobe—3 do 4 krat toliko kot navadne svetilke.
NUDI pravilno svetlobo—nobena senca.
NUDI obojno, direktno in indirektno svetlobo.
NUDI obširen okrogel svetlobe na polni mizi.
NUDI "boljšo svetlobo za boljši vid."

Approved by the
ILLUMINATING ENGINEERING SOCIETY
INTERNATIONAL ORGANIZATION OF LIGHTING ENGINEERS

SIGHT IS PRICELESS—LIGHT IS CHEAP

Naznanilo

Čenjenim rojakom naznanjam, da prodajam najboljši in najčistejši pesek, ki je zelo fin za cementna dela, pri izdelavi podov in zidanju poslopij. Pripelje-mo kamorkoli želite, ali pa pride-te sami ponj. Pesek dobite na E. 250 St. in Lake Shore Blvd., proti jezeru. Nadaljnja pojasnila dobite pri Matija Nemeč, 874 E. 236 St., Euclid.

TONY MAROLT'S PLACE
Vsaki petek se servira okusno ribjo pečenko ter se postreže z dobrim 6% pivom in vinom.
OLD BACKER AVE. CAFE
1128 East 71st St.